

Presse og Information

Den Europæiske Unions Ret
PRESSEMEDDELELSE NR. 21/22
Luxembourg den 2. februar 2022

Dom i sag T-616/18
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo mod Kommissionen
(Gazproms tilsagn)

Retten frifinder Kommissionen i søgsmålet til prøvelse af Kommissionens afgørelse, hvorved de tilsagn, der blev afgivet af Gazprom med henblik på at afhjælpe Kommissionens konkurrencemæssige betænkeligheder med hensyn til de nationale engrosmarkeder for opstrømsgas i Central- og Østeuropa, blev gjort bindende

Den afgørelse, hvorved disse tilsagn blev godkendt, er ikke behæftet med de af sagsøgeren hævdede procedurefejl eller materielle fejl

Mellem 2011 og 2015 traf Europa-Kommissionen flere foranstaltninger henblik på at undersøge, hvorledes gasmarkederne i Central- og Østeuropa fungerer. I denne forbindelse indledte den en undersøgelse af Gazprom PJSC og af Gazprom export LLC (herefter samlet »Gazprom«) vedrørende gasforsyning i otte medlemsstater, dvs. Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Estland, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Slovakiet (herefter »de berørte lande«).

Den 22. april 2015 sendte Kommissionen en klagepunktsmeddelelse ¹ til Gazprom, idet selskabet blev foreholdt, at det misbrugte sin dominerende stilling på de nationale engrosmarkeder for opstrømsgas i de berørte lande for at forhindre den frie bevægelighed af gas på disse markeder, hvilket er i strid med artikel 102 TEUF, der forbyder et sådant misbrug.

I klagepunktsmeddelelsen fandt Kommissionen nærmere bestemt, at Gazproms strategi dækkede tre mønstre af potentielt konkurrencebegrænsende praksis:

- For det første pålagde Gazprom territoriale begrænsninger i forbindelse med selskabets gasforsyningskontrakter med grossister og bestemte industrielle kunder i de berørte lande (herefter »klagepunkterne vedrørende de territoriale begrænsninger«).
- For det andet gjorde disse territoriale begrænsninger det muligt for Gazprom at føre en illoyal prispolitik i fem af de berørte lande, dvs. Bulgarien, Estland, Letland, Litauen og Polen, ved at pålægge urimeligt høje priser (herefter »klagepunkterne vedrørende prispolitikken«).
- For det tredje gjorde Gazprom selskabets gasforsyninger i Bulgarien og Polen betinget af grossisters anskaffelse af visse forsikringer vedrørende gastransportinfrastrukturer. Disse forsikringer angik navnlig sagsøgerens, den polske grossist Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., accept af Gazproms øgede kontrol med forvaltningen af investeringerne på den polske strækning af Yamal-gasrørledningen, en af de største gastransitrørledninger i Polen (herefter »Yamal-klagepunkterne«).

For at afhjælpe disse konkurrencemæssige problemer forelagde Gazprom Kommissionen et formelt udkast til tilsagn og, efter at have modtaget bemærkningerne fra de berørte parter, et revideret udkast til tilsagn (herefter »de endelige tilsagn«).

¹ I henhold til artikel 10 i Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7.4.2004 om Kommissionens gennemførelse af procedurer i henhold til [artikel 101 TEUF og 102 TEUF] (EUT 2004, L 123, s. 18).

Parallelt med denne procedure indgav sagsøgeren den 9. marts 2017 en klage over Gazproms misbrug, som i høj grad stemte overens med de betænkeligheder, der allerede var blevet fremsat i klagepunktsmeddelelsen. Denne klage blev imidlertid afvist af Kommissionen ².

Ved afgørelse af 24. maj 2018 (herefter »den anfægtede afgørelse«) ³ godkendte Kommissionen de endelige tilsagn, som blev afgivet af Gazprom, gjorde dem bindende og afsluttede den administrative procedure i henhold til artikel 9 i forordning nr. 1/2003 ⁴.

Sagsøgeren anlagde et søgsmål ved Retten med påstand om annullation af denne afgørelse, idet selskabet var af den opfattelse, at Kommissionen navnlig i flere henseender havde tilsidesat artikel 9 i forordning nr. 1/2003 og proportionalitetsprincippet, for så vidt som tilsagnene var ufuldstændige og utilstrækkelige, samt tilsidesat flere bestemmelser i EUF-traktaten, bl.a. skulle afgørelsen være i strid med artikel 194 TEUF og med målene med EU's energipolitik ⁵.

Rettens Ottende Udvidede Afdeling frifinder Kommissionen i dette søgsmål.

Rettens bemærkninger

Retten finder, at den anfægtede afgørelse ikke er behæftet med nogen af de procedurefejl eller materielle fejl, som sagsøgeren har gjort gældende i forbindelse med selskabets seks anbringender.

For det første forkaster Retten nærmere bestemt anbringendet, hvorved Kommissionen blev foreholdt, at den havde accepteret de endelige tilsagn, selv om disse tilsagn ikke tog hensyn til Yamal-klagepunkterne.

I denne forbindelse bemærker Retten, at de krav, der er forbundet med overholdelsen af proportionalitetsprincippet inden for rammerne af den i artikel 9 i forordning nr. 1/2003 fastsatte tilsagnsprocedure, ikke kunne indebære, at de konkurrencemæssige betænkeligheder, som var anført i en foreløbig vurdering, herunder når denne vurdering som i den foreliggende sag er sket form af en klagepunktsmeddelelse, nødvendigvis skulle besvares i de tilsagn, som de berørte virksomheder havde foreslået. Kommissionen skulle imidlertid begrunde manglen på tilsagn, som tog hensyn til Yamal-klagepunkterne i den foreliggende sag.

I overensstemmelse med den forpligtelse, som påhviler Kommissionen i denne henseende, fremlagde den således grundene til, at den ikke havde pålagt sådanne tilsagn. I denne forbindelse henviste Kommissionen bl.a. til en afgørelse fra Urząd Regulacji Energetyki (den polske energireguleringsmyndighed), der blev truffet i maj 2015, hvorved Gaz-System S.A., forvalteren af den polske strækning af Yamal-gasrørledningen, inden for rammerne af de EU-retlige bestemmelser om gassektoren ⁶ blev certificeret som uafhængig systemoperatør (herefter »afgørelsen om certificering«). **Selv om Gazprom havde forsøgt at øge selskabets kontrol med forvaltningen af investeringerne på den polske strækning af Yamal-gasrørledningen, forholder det sig ikke desto mindre således, at det derfor var Gaz-System, som udøvede en bestemmende indflydelse på disse investeringer på tidspunktet for godkendelsen af de endelige tilsagn, og derudover, at visse større investeringer i forbindelse med denne strækning allerede var blevet gennemført.**

² Kommissionens afgørelse C(2019) 3003 final af 17.4.2019 vedrørende afvisning af en klage (sag AT.40497 – Polske gaspriser). Retten tog annullationssøgsmålet til prøvelse af denne afgørelse til følge i dom af 2.2.2022, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo mod Kommissionen (Afvisning af klage), sag [T-399/19](#) (jf. ligeledes pressemeddelelse nr. 22/22).

³ Europa-Kommissionens afgørelse C(2018) 3106 final af 24.5.2018 om en procedure i henhold til artikel 102 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og artikel 54 i EØS-aftalen (Sag AT.39816 – Opstrømsgasforsyninger i Central- og Østeuropa) (EUT 2018, C 258, s. 6).

⁴ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16.12.2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i artikel [101 TEUF og 102 TEUF] (EFT 2003, L 1, s. 1).

⁵ Navnlig Republikken Polen og Republikken Litauen intervererede i denne sag til støtte for sagsøgerens påstande.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13.7.2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (EUT 2009, L 211, s. 94).

Afgørelsen om certificering kunne således fjerne de betænkeligheder, som havde givet anledning til Yamal-klagepunkterne. Henset til det skøn, som **Kommissionen** råder over inden for rammerne af accepten af tilsagn i henhold til artikel 9 i forordning nr. 1/2003, havde denne derfor **ret til at acceptere de endelige tilsagn**, selv om disse ikke indeholdt nogen foranstaltning, som tog hensyn til Yamal-klagepunkterne.

Kommissionen tilsidesatte heller ikke princippet om loyalt samarbejde ved at acceptere de endelige tilsagn trods manglen på tilsagn angående Yamal-klagepunkterne. I denne forbindelse forkaster Retten anbringendet om, at Kommissionen havde forhindret konkurrencemyndighederne og de nationale domstole i at gribe ind over den i de nævnte klagepunkter omhandlede praksis. Selv om disse ikke kan træffe afgørelser, der er i strid med den anfægtede afgørelse, fastslog Kommissionen ikke, at der ikke forelå nogen overtrædelse af EU-konkurrenceretten. Denne afgørelse berørte derfor ikke konkurrencemyndighederne og de nationale domstoles mulighed for at gribe ind for så vidt angår Gazproms adfærd i forbindelse med Yamal-klagepunkterne og af deres beføjelse til at anvende artikel 101 TEUF og 102 TEUF.

For det andet **forkaster Retten anbringendet til anfægtelse af Kommissionens accept af de endelige tilsagn, selv om disse ikke tog tilstrækkeligt hensyn til klagepunkterne vedrørende prispolitikken**. I denne forbindelse afgav Gazprom tilsagn om i de gasforsyningskontrakter af en varighed på mindst tre år, der blev indgået med selskabets kunder i de fem berørte lande, at indføre en ny fremgangsmåde for revision af de prisformler, der fastsætter kontraktpriserne. Denne nye fremgangsmåde foreskrev bl.a., at disse formler skulle være i overensstemmelse med retningslinjerne for prissætning i de nævnte tilsagn og en mulighed for at henvise eventuelle tvister, der måtte opstå om dette spørgsmål, til en voldgiftsret, der er oprettet inden for EU. Ifølge Retten **anlagde Kommissionen ikke et åbenbart urigtigt skøn i denne forbindelse**, herunder ved at **acceptere et tilsagn om den nævnte nye fremgangsmåde for revision fremfor at pålægge en øjeblikkelig ændring af prisformlerne i de omhandlede kontrakter**.

Kommissionen begik heller ikke en retlig fejl, da den i den anfægtede afgørelse fastslog, at en voldgiftsret, der er oprettet inden for EU, er forpligtet til at overholde og anvende EU-konkurrenceretten. I Eco Swiss-dommen ⁷ bekræftede Domstolen nemlig, at artikel 101 TEUF og 102 TEUF udgør ufravigelige retsgrundsætninger, som skal anvendes af egen drift af de nationale retsinstanser, der skal tage en påstand om ophævelse af en voldgiftskendelse til følge, hvis denne kendelse efter deres opfattelse er i strid med de nævnte artikler. I lyset af disse betragtninger, og eftersom forordning nr. 1/2003 vedrører gennemførelsen af artikel 101 TEUF og 102 TEUF, fastslår Retten, at **nationale retter ligeledes kan tage en påstand om ophævelse af en voldgiftskendelse til følge, såfremt de er af den opfattelse, at denne kendelse er i strid med en afgørelse om tilsagn** vedtaget i henhold til artikel 9 i forordning nr. 1/2003.

For det tredje **forkaster Retten anbringendet til anfægtelse af Kommissionens accept af de endelige tilsagn, selv om disse ikke tog tilstrækkeligt hensyn til klagepunkterne vedrørende de territoriale begrænsninger**. Ifølge Retten **anlagde Kommissionen ikke et åbenbart urigtigt skøn i denne forbindelse**, herunder for så vidt angår tilsagnet om indførelse af en mekanisme til ændring af leveringspunktet for gassen.

For det fjerde **forkaster Retten anbringendet om, at Kommissionen havde tilsidesat målene med EU's energipolitik**, således som de er anført i artikel 194, stk. 1, TEUF.

I denne henseende bemærker Retten, at Kommissionen for så vidt angår en tilsagnsprocedure i forbindelse med dens foreløbige vurdering navnlig kunne tage hensyn til formål, der forfølges med andre bestemmelser i traktaterne, for foreløbigt at konkludere, at der ikke forelå nogen overtrædelse af konkurrencereglerne. Hvad angår undersøgelsen af de afgivne tilsagn begrænsede Kommissionen sig imidlertid til at efterprøve dels, om disse tilsagn tog hensyn til de betænkeligheder, som den havde informeret den berørte virksomhed om, dels, om denne sidstnævnte virksomhed havde afgivet tilsagn, der var mindre indgribende, og som imødekom

⁷ Dom af 1.6.1999, Eco Swiss, sag [C-126/97](#).

disse betænkeligheder lige så hensigtsmæssigt, selv om proceduren ikke kan føre til resultater, der er i strid med traktatens mere specifikke bestemmelser.

I øvrigt har sagsøgeren under alle omstændigheder ikke godtgjort, at de endelige tilsagn som sådan var i strid med målene med EU's energipolitik eller med princippet om energimæssig solidaritet.

Hvad for det femte **angår de angivelige processuelle uregelmæssigheder i forbindelse med Yamal-klagepunkterne begik Kommissionen ifølge Retten ikke en sådan uregelmæssighed inden for rammerne af dens høring af det i artikel 14 i forordning nr. 1/2003 fastsatte Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål**. Selv om høringen af det rådgivende udvalg udgør et væsentligt formkrav, kunne der nemlig ikke i det foreliggende tilfælde være tale om en adfærd hos Kommissionen, der forhindrede dette udvalg i at afgive udtalelse med fuldt kendskab til sagen, og derfor heller ikke en tilsidesættelse, som påvirkede lovligheden af den anfægtede afgørelse. I denne sammenhæng forkastede Retten ligeledes sagsøgerens argument om, at Kommissionen havde vildledt de berørte parter i forbindelse med markedsundersøgelsen.

For det sjette **forkaster Retten sagsøgerens argumenter om tilsidesættelse af forskellige proceduremæssige rettigheder i forbindelse med behandlingen af selskabets klage om Gazproms misbrug af 9. marts 2017**, som i høj grad stemte overens med de betænkeligheder, der blev udtrykt i klagepunktsmeddelelsen.

Hvad angår Kommissionens afgørelse om ikke at behandle denne klage inden for rammerne af den administrative procedure, der blev afsluttet ved den anfægtede afgørelse, finder Retten, **at indledningen i den foreliggende sag af en særskilt procedure for at behandle klagen ikke i sig selv var retsstridig**, henset til de legitime grunde, som Kommissionen havde fremført vedrørende procesøkonomiske hensyn og dens ønske om ikke at forsinke oplysningen af en sag, der befandt sig på et fremskredent stadium, ved at udvide dens genstand.

Retten præciserer imidlertid, **at indledningen af en særskilt procedure for at behandle klagen ikke kunne fratage sagsøgeren retten til som klager at få udleveret en kopi af den ikke-fortrolige version af klagepunktsmeddelelsen og til at fremsætte skriftlige bemærkninger inden for rammerne af tilsagnsproceduren**. Selv om Kommissionen inden for rammerne af den parallelle afvikling af de to procedurer i denne henseende havde været tvetydig med hensyn til sagsøgerens deltagelse i tilsagnsproceduren samt selskabets rets til at få udleveret en kopi af klagepunktsmeddelelsen og til at fremsætte bemærkninger vedrørende dette dokument, kunne disse omstændigheder ikke være af en sådan art, at de påvirkede sagsøgerens effektive udøvelse af dennes rettigheder i den nævnte procedure, der blev afsluttet ved den anfægtede afgørelse.

BEMÆRKNING: Der kan iværksættes appel, der er begrænset til retsspørgsmål, for Domstolen til prøvelse af Rettens afgørelse inden for to måneder og ti dage efter forkyndelsen af denne.

BEMÆRKNING: Annulationssøgsmål tilsigter annulation af retsakter vedtaget af EU-institutionerne, som er i strid med EU-retten. Medlemsstater, EU-organer og borgere kan under nærmere bestemte betingelser indbringe sådanne sager for Domstolen eller Retten. Hvis sagsøgeren får medhold, annulleres retsakten. Såfremt annulationen af retsakten indebærer, at der opstår et retligt tomrum, skal dette afhjælpes af vedkommende institution.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Retten.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Presse- og Informationsafdelingen: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106